

Løren

botaniske

390 nye boliger med grønne og dyrkbare uteområder.

Innhold

SIDE 4

Jordan visste hvordan

SIDE 6

Det gode liv i byen?
Stikk fingeren i jorda

SIDE 8

Bønder i byen

SIDE 12

Grønn mobilitet

SIDE 20

Arkitektenes ord

SIDE 34

Så- og høstkalender

SIDE 42

Områdekart

SIDE 48

Intervju med bybonden

SIDE 14

Botaniske møteplasser
både høyt og lavt

SIDE 28

Interiør

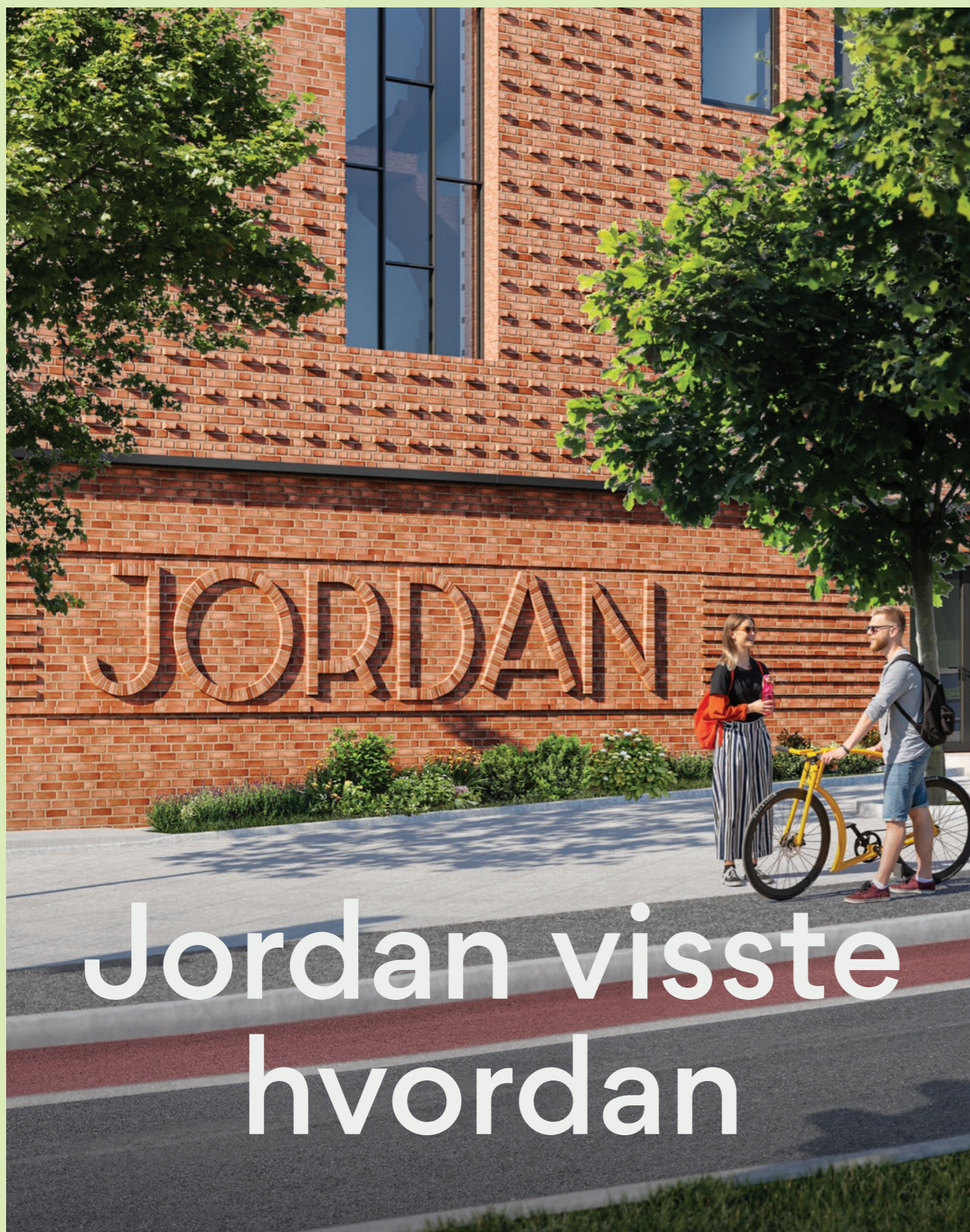
SIDE 36

Nærområdet

SIDE 44

La humla suse

Jordan visste hvordan

Den 17 mål store tomten på Løren er kjent som «Jordankvartalet». Deler av eksisterende bebyggelse har tidligere huset Jordan børste- og malfabrik.

Jordan børste- og malfabrik

Under sine mange reiser i utlandet så Hjalmar Jordan, den daværende daglige lederen i fabrikken, den store produksjonen av tannbørster og skjønne at dette var noe å satse på. I 1933 åpnet de landets første tannbørstefabrik.

Kilde: Jordan.no

Fabrikken åpnet i 1933 som den første tannbørstefabrikken i Norge. Børsteveien, som går langs kvartalet, har fått sitt navn etter denne kjente næringseiendommen.

Fabrikken har et intakt Jordan-relieff i teglstein, som er velkjent for mange Oslobeboere. Veidekke og OBOS skal sammen etablere 390 boliger fordelt på syv hus på denne tomten. Relieffet vil bli gjenoppbygd i fasaden på det huset vi ferdigstiller først.

Løren botaniske vil ikke bare være grønn på utsiden – vi skal også gjøre flere tiltak for å redusere CO2-utslipp. Byggeplassen skal være fossilfri, avfallet skal sorteres på byggeplassen før det sendes til gjenvinning og det skal benyttes lavkarbonbetong.

Det gode liv i byen? Stikk fingeren i jorda

Et godt hjem handler ikke bare om én ting. Det er som regel en balanse mellom flere faktorer. Sentralt, men rolig. Urbant, men grønt. Tid for seg selv, men med mulighet for å være sosial når du vil.

Naturen påvirker oss
Ifølge forskere kan
naturopplevelser
endre hjerterytmen og gi
en følelse av velvære.

Kilde: forskning.no

Løren botaniske er et helt nytt boligprosjekt som kombinerer det moderne bylivet med behovet for å kunne ta en pause fra det. Mellom boligene blir det store og grønne uteområder med nyttevekster som frukttrær, bærbusker og urter. Hvert gårdsrom får et eget drivhus. Dette gir muligheter for en lengre plantesesong, og for å dyrke fram vekster som trives i varmere og mer beskyttende omgivelser. Drivhusene blir også hyggelige møtesteder når været ikke er på sitt beste. På de grønne takene blir det felles takterrasser hvor alle kan dyrke sine egne grønnsaker i plantekasser.

Vi mennesker blir kanskje mer urbane, men behovet for å være en del av det grønne ligger dypt i oss. I Løren botaniske kan du stikke fingeren i jorda når det passer deg. Og det er bare noe av det som vil gjøre det lett å trives her.

Bønder i byen

Med all respekt for bondens jobb: Løren botaniske er ikke et gårdsbruk med uvanlig sentral beliggenhet. Men du kan være litt bonde når du har lyst.

Drivhus er en bygning hvor en dyrker planter i regulert klima. Man ønsker å styre tilgangen til lys, temperatur, luftfuktighet og CO2-innhold og optimalisere disse for dyrking av planter. Dermed oppnås en hurtig plantevekst, utvidet dyrkingssesong og produksjon av planter som er for varmekrevende for vårt uteklima.

Kilde: Store norske leksikon

Store grønne uteområder med nyttevekster som frukttrær, bærbusker og grønnsaker blir sosiale møteplasser der du kan så, luke og høste. Eller bare slappe av og la humla suse.

Det er et eget fag å skape uteplasser der både folk og planter trives. Vi vet at et godt utemiljø påvirker livskvaliteten, derfor har landskapsarkitektene fått god tid på seg til å planlegge gårdsrommet. Landskapsarkitektene har også samarbeidet med økolog for å sikre at tomtens økologiske verdi ivaretas og forbedres gjennom utviklingen av tomten. Med på laget har vi også La Humla Suse, en frivillig organisasjon som sprer informasjon og jobber for humlas velvære i Norge. Samarbeidet er med på å bidra til at Løren botaniske blir et fint hjem for både de på to, fire og seks bein.

For inspirasjon, hjelp og utvikling av de dyrkbare områdene samarbeider vi med Bybonden, som er tilknyttet Norges Bondelag. Bybonden jobber med å dyrke økologisk mat i byen og inspirere flere til å bli bybønder.

Hit eller dit? På Løren er du aldri langt unna

Vinslottet

Etter at brennevinsforbudet ble opphevet i 1927 ble det besluttet å bygge et produksjons- og tappeanlegg i Oslo. Valget falt på Hasle og med det var Vinmonopolets historie på Hasle i gang. Nå har det gamle tappeanlegget blitt ombygget - med boliger, butikker og spisesteder.

Kilde: okernloren.no

Fra Oslo S er det like langt til Løren som til Majorstua. Du kommer raskt dit du vil enten du bruker T-bane, buss, sykkel eller et par gode sko.

Løren er ikke bare sentralt plassert i byen, men også i forhold til Marka. Lillomarka med fantastisk turterreng både sommer og vinter er under 2 kilometer unna.

Økern ligger bare 300 meter unna, og det foreligger planer om en opprusting av området. Planen er at Økern sentrum skal bli et pulserende bysentrum for lokalbefolkningen, med en lang rekke tilbud. Les mer på okernsentrum.no

Grønn mobilitet

Smarte løsninger for miljø og trivsel er ofte smarte løsninger for privatøkonomien også.

Rom for sykler
I kjelleren blir det plass til sykkelvask og reparasjon, og selvsagt mulighet for parkering av alle type sykler - også transportsykler.

Løren T-banestasjon ligger i samme gate som boligprosjektet og flere busslinjer, blant annet linje 23 og 24, har holdeplass bare et kvartal unna. Herfra kan du også ta flybussen. Liker du å sykle vil det være god plass til å parkere sykkelen både i kjeller og på bakkeplan.

I kjelleren bygger vi et felles hobbyrom med flere bruksområder som reparasjon/vask av sykkel, egen vask for de fribente, samt smørebod for skientusiasten. Her blir det også ladestasjon for elsykkel. For deg med elbil tilrettelegger vi for ladepunkt.

Botaniske møteplasser både høyt og lavt

Så lite, men ofte

Dersom du for eksempel skal ha erter kan du så noen frø hver annen uke. Da vil du kunne plukke modne erter jevnt utover i sesongen.

Kilde: Fra boka «Balkongbønder»

Uteområdene i Løren botaniske skal være til for alle, og er laget for at det skal føles godt å bo her. Nærheten til det grønne vil være en fellesnevner, og bruksområdene varierer fra dyrking til lek og opphold. På de grønne takterrassene kan du nyte både utsikten og egne grønnsaker fra plantekassene.

Plantene bidrar til bedre luft, samtidig som de gjør området grønt, vitalt og vakkert. Gangveiene blir opplyst med pen belysning, og beplantningen vil bidra til å skape skiller mellom de ulike rollene hvert område fyller. Sammen vil de skape en stemningsfull atmosfære.

Reddik Raphanus sativus var. Sativus

SÅ OG HØSTE

Så: Januar–september

Modningstid: 4 uker

Høsteperiode / slutt:
Én gang / frem til frost

Næring: Middels

Plass: Lite

Vann: Mye

Plantekasser

Å dyrke og stelle i plantekasser er en fin aktivitet for hele familien, og en egendyrket grønnsak rett fra jorda er alltid god lønn for strevet!

Drivhus

Hvert gårdsrom får et drivhus på ca. 30 m². Det blir både en sosial møteplass og et sted for vekster til nytte og til glede.

Lille Løren park

En grønn park som nærmeste nabo! Parken byr på aktiviteter som pingpong og treningsapparater, men er også laget for rolig rekreasjon. Du finner kanskje roen på en av benkene?

Takterrasse

Byr på utsikt og gode solforhold, mulighet for dyrking av egne grønnsaker – og et godt naboskap!

Friareal

Mellom boligene blir det store og grønne uteområder med muligheter for en rekke aktiviteter for både små og store.

NÆROMRÅDET

Parken, gatetunet og uteområder

Trær i bymiljøet

Trær har stor betydning i et bymiljø. Ikke bare skaper de et godt og grønt bomiljø, men trær har også andre og viktige egenskaper.

Trær bremser vindhastigheten og bidrar til et gunstig lokalklima, i tillegg binder trærne støv og reduserer trafikkstøy.

Lille Løren park blir nærmeste nabo til Løren botaniske i vest. Parken vil bli en bydelspark for nabolaget, for møter og opphold, rekreasjon og lek. En gang- og sykkelvei skaper et skille fra nabobygget i Sinsenveien 51-55. Barnehagen vil få et uteområde mot Lille Løren park i sørvest, og vil være tilgjengelig for alle utenom åpningstid. Barnehagen vil i sin tur inviteres til å bruke parken og nabolaget som sitt turområde.

Børsteveien skal etableres som et gatetun fra Peter Møllers vei og Sinsenveien, med beplantning og trær. Her legges det inn tiltak for å forhindre rask sykkeltrafikk. Vi planlegger i tillegg en sti mellom Lille Løren park og Dag Hammarskjøldsvei.

TAG Arkitekter

Landskapsarkitekt Hanne N. Sundalskleiv med arkitektene Kitty Colbjørnsen Aarseth og Sylwia Smiech.

Arkitektenes ord

Uteområdene i Løren botaniske gir mulighet for rekreasjon og naturopplevelser i hverdagen.

Taklandskapet blir grønt og frodig for å kunne håndtere store mengder regn og sol. Et organisk landskap med røtter fra norsk natur på premisene til humler, mennesker, planter og insekter. Dette skaper et rikt og godt bomiljø, og øker bokvaliteten.

Bygningene ligger som en ramme rundt de grønne gårdsrommene og har nær kontakt med fellesarealene. I gårdsrommene skapes det trygge rammer for hverdagen, barn kan leke og beboere møtes omgitt av naturkvaliteter. De grønne gårdsrommene strekker og åpner seg mot den planlagte bydelsparken, Lille Løren park. Overflatene er dekket med vegetasjon som både har biologiske og rekreative verdier. Landskapet byr på forskjellige soner, fra private balkonger eller markterrasser, til felles utearealer på terreng eller på tak. Her kan man trekke seg tilbake, delta i nærmiljøet og se vegetasjonen forandre seg med årstiden.

Bygningene ligger som en ramme rundt de grønne gårdsrommene.

Landskapet byr på forskjellige soner. Man kan trekke seg tilbake, eller delta i nærmiljøet.

Hvert gårdsrom har et drivhus. Disse disponeres av beboere i Løren botaniske. Drivhusene åpner seg mot en plass som kan ha rom til langbord og samlingsstunder spontant arrangert av engasjerte naboer med grønne fingre. Om det viser seg at det ikke er et engasjement for dyrking, er det fint med en uteplass med et lite inneområde til annen felles aktivitet.

GANG OG SYKKELVEI

Imellom de to kvartalene etableres en gate, Kruttveien – en siktlinje gjennom prosjektet. Fra nord til sør. Kruttveien forbinder Løren botaniske med Dag Hammarskjølds vei, Børsteveien gatetun og nabotomten. Her legges det tilrette for gående, og sykler vil finne sin plass i egen sykkelpassasje som etableres vest for prosjektet. Gaten er planlagt med grønne innslag og benker. Gaten er universelt utformet og ønskes brukt av alle.

Løren botaniske er delt opp i to bygningstyper – ”fabrikkbyggene” og ”bakgårdsbyggene”.

Alle byggene henvender seg til gårdsrommet eller tunene, med sitt organisk formede landskap. Landskapet binder sammen byggene og legger opp til uformelle møter mellom naboer og skaper livet mellom husene.

Det store beskyttende volumet som omslutter tomten og ”fabrikkbyggene”, holder fast ved stedets historie. Den har et industripreg som tydeliggjøres gjennom form og bruk av tegl, samt relieffer i fasaden. Bakgårdsbygningene i tre (historisk referanse; arbeiderboligene) ligger spredd i parken og myker opp det klassiske murkvartalet. Parken knytter sammen det offentlige rom, den semi-private hagen, og de private balkongene. Vi har valgt å plassere bebyggelsen i en kvartalsstruktur fordelt på syv bygg som deles i to kvartaler av siktlinjen fra Kruttveien til Dag Hammarskjølds vei.

Karnapp

Et karnapp er en mindre del av et rom som er skutt frem foran den gjennomgående ytterveggen, gjerne rikelig forsynt med vinduer.

Kilde: Store norske leksikon

HUS 1, 2 OG 5

”Fabrikkbyggene” ligger som en beskyttende skjerm mot gatene Dag Hammarskjølds vei og Peter Møllers vei. Formen er inspirert av den klassiske fabrikk i rød teglsten med svarte detaljer og enkel bygningskropp. Jordan-relieffet har inspirert oss til å bruke relieff i fasaden mot Dag Hammarskjølds vei. Balkonger og vinduer gir liv til fasaden mot gårdsrommet, og ligger som relieffer i det store volumet. Noen av balkongene tar opp den skråstilte retningen for å skape variasjon i fasaden. Mot gatene ligger vinduene enten i relieff eller i skråstilte karnapper med retning nedover gateløpet.

HUS 3, 4, 6 OG 7

”Bakgårdsbyggene” er inspirert av de klassiske byggene i Oslos bygårder - koselige hus med skråtak, samt den tradisjonelle arbeiderboligen i tre. Byggene er kledd i stående trekledning. Trekledningen har gått gjennom en miljøvennlig varmebehandlingsprosess og vil med tiden få et grålig preg. Byggene har ingen tydelig forside eller bakside, og har samme uttrykk rundt hele huset. Balkongene har spilerekkverk.

TAG ARKITEKTER

Vi i TAG arkitekter har spesialisert oss på bolig. Dette prosjektet er et kjært prosjekt for oss, hvor mange kollegaer har vært involvert. Vi har god erfaring med boligbygg i stor skala, og vet derfor at vi har stor påvirkningskraft på mange hjem. Dette tar vi som en stor ære. Vi bruker TAGs i alle våre prosjekt, for dette prosjektet har vi valgt disse:

Tag 1: Bystruktur - kvartal

Tag 2: Fabrikk og bakgården – bygningstypologi, form og identitet

Tag 3: Bynatur – flytende landskap

Byggene er kledd i stående trekledning som med tiden vil få et grålig preg.

Leilighetene

Et nytt hjem du kan fylle med akkurat det du vil. Her skal gode historier og nye tradisjoner skapes. Leilighetene i Løren botaniske er stilrene og funksjonelle, slik at du kan sette ditt eget preg på ditt nye hjem.

KJØKKEN

Kjøkkenet er for mange det viktigste rommet i hjemmet. Her er det de gode samtalene finner sted. Det er her vi lager mat sammen, spiser sammen, leker sammen og samtidig kjenner på roen og det å være hjemme. Det er kjøkkenet som knytter oss sammen i en hektisk hverdag. Om du er tidlig ute, har du mulighet til å velge blant 4 ulike stiler på ditt nye kjøkken - kostnadsfritt.

BAD

Badet skal være både komfortabelt og funksjonelt. Her skal melketenner kunne pusses, klesvasken tas eller kanskje du fortjener å skjemme deg litt bort?

SOVEROM

Noen dager er en god natt søvn alt du ønsker deg. På soverommet kan du kan trekke deg litt tilbake og bare slappe av. På soverommet er det satt av plass til oppbevaring. Noen soverom har til og med direkte tilknytning egen bod eller walk-in-closet.

Bærekraft i framvekst

Interiør og trender

TEKST COLORITT / M&W INTERIØRPROSJEKT / BLAKE • FOTO BLOOMINGVILLE

GJENBRUK

Uansett hvor eller hvordan du bor er det ikke å legge skjul på at bærekraft er et uunngåelig stikkord når vi snakker om trender. Det gir oss mulighet til å etterstrebe kvalitet og varighet i møbler og gjenstandene vi omgir oss med. En bærekraftig tankegang legger grunnlaget for en ny estetikk hvor brukte materialer settes sammen med nye materialer, og danner et nytt formspråk. Samtidig søker vi mot naturen, også i hjemmene våre. Behovet for harmonisk estetikk, ro og velvære blir større når vi lever i en virkelighet preget av stadig mere støy. Det kommer til uttrykk i valg av naturlige materialer i organiske former og gir oss taktile sanseopplevelser i hjemmene våre.

FARGER OG MATERIALER

Farger er tilbake for fullt. Vi lever i et multikulturelt samfunn og vi reiser mye. Med det kommer verden nærmere, også farger og mønstre fra helt andre breddegrader enn våre egne. Også naturens egen fargepalett er til inspirasjon, pastellene er mer støvete og har et større innslag av jordtoner. Brent umbra, oker og terrakotta er dype toner i trendbildet, sammen med dyp blått og grønt. En brunlig fargepalett får et løft av sterke røde, blå og grønne nyanser og danner tilsammen et optimistisk og ekspressivt uttrykk.

Rå overflater fra stein, organiske former og vannoverflater, preger mønstre i tepper og tekstiler.

Skulpturelle former settes sammen med geometriske, nytt og gammelt blandes, kontrastene står sterkt i både farger og materialer.

FREMTIDEN

Et markant stilsifte fra de stramme og kjølige 2010-årene, er at vi nå vil ha det lunt og hyggelig. Vi ønsker oss rom i ulike farger, hvert rom med sin stemning. Vi krever mer av et rom enn at det skal se fint ut, det skal være en sanselig opplevelse hvor rommets bruk står i fokus. Omgivelsene påvirker oss og i denne erkjennelsen søker vi større variasjon i form og farge.

NÆROMRÅDET

Kort vei til barnehage, skole og lek

Det planlegges en helt ny 4-avdelings barnehage i forbindelse med Løren botaniske. Barnehagen kommer i hus 7.

I Løren botaniske blir det gøy å være ute, enten man vil løpe i det grønne eller være med og dyrke fram det grønne. De sosiale uteområdene vil fungere som en kjærkommen motvekt til en travel hverdag, og ikke minst til data-skjermer som i dag legger beslag på mye av barnas fritid.

Det planlegges en helt ny 4-avdelings barnehage i forbindelse med Løren botaniske, i tillegg til barnehagene som allerede finnes på Løren. Barnehagen kommer i hus 7. Ikke langt unna finner du nye og toppmoderne Løren skole og Sinsen barneskole. Refstad skole og Frydenberg ungdomsskole ligger også rett i nærheten.

NÆROMRÅDET

Det er mye som spirer og gror på Løren

Løren i Oslo er et spennende område som har gjennomgått store positive endringer, og nå begynner nabolaget å høste fruktene!

Spise og drikke?

TIPS

Løren har et bredt serveringstilbud og flere av stedene har uteservering i sommerhalvåret. Ta kaffen og kanelbollen på nærmeste kafé. Ta med barna på pizzarestaurant eller sushi. Hva med indisk eller bare en burger til middag?

Det du trenger, når du trenger det

TIPS

Løren torg og nærområdet har et godt utvalg av butikker – fra ulike matbutikker til bokhandel og apotek.

Kortreist kulturtilbud

TIPS

Rett ved Løren botaniske finner du Peer Gynt-parken, en skulpturpark som omhandler Henrik Ibsens forfatterskap. Parken ligger i tilknytning til Kanonhallen, hvor det blant annet arrangeres konserter, utstillinger og teaterforestillinger.

Lett å komme i form

TIPS

Hasle-Løren IL tilbyr aktiviteter innen fotball, ishockey, sykkel, ski og håndball. For å nevne noe. Rett over gaten for Løren torg finner du et trenings-senter, og riksanlegget for tennis ligger rett ved mellom Hasle og Økern.

Grønnere transport

I Løren botaniske tilrettelegger vi for parkeringsplasser til transportsykler.

LØREN

OMRÅDEKART

NÆRMILJØ

BARNEHAGER 1 ESPIRA SPIREA 2 ESPIRA GARTNERLØKKA 3 BRØDFABRIKKEN FUS 4 KANONEN BARNEHAGE 5 SINSEN BARNEHAGE 6 SINSEN KIRKES BARNEHAGE 7 REFSTAD BARNEHAGE 8 KRYDDERHAGEN BARNEHAGE 9 BARNEHAGEN VÅR	SKOLER 10 SINSEN BARNESKOLE 11 LØREN BARNESKOLE 12 HASLE BARNESKOLE 13 TEGLVERKET BARNESKOLE 14 TEGLVERKET UNGDOMSSKOLE 15 WANG UNG UNGDOMSSKOLE 16 KUBEN VIDEREĞAENDE	SPORT & TRENING 17 OSLO TENNISARENA 18 TURNHALLEN 19 SINSEN TENNIS 20 LØRENBANEN 21 LØREN ISHALL 22 STERK HELSE 23 ØKERN CONDIS 24 SATS HASLE 25 SATS CARL BERNER
KAFEEER OG SPISESTEDER 26 PIPA CAFE 27 KAFFEBRENNERIET 28 BAKER HANSEN 29 PEPPES PIZZA 30 LØYRIN 1891 31 LUN BAR 32 SANJAY'S 33 UMAI SUSHI	MATBUTIKKER 34 MENY 35 REMA 1000 36 BUNNPRIS 37 KIWI	ANNET 40 GARTNERKVARTALET 41 SINSEN KULTURHUS 42 HOUSE OF NEROS 43 KANONHALLEN 44 SINSEN KIRKE 45 HASLÉ LINJE 46 ØKERN PORTAL 47 AKER SYKEHUS
	HELSE & VELVÆRE 38 LØREN SALON 39 ZAGA HÅRSTUDIO	

La humla suse

I Norge er vi svært heldige med mye, og humlene våre er ikke noe unntak. Faktisk så er vi så heldige at vi har 35 ulike arter av humler i landet vårt. De er blant de viktigste, mest effektive og robuste pollinatorene vi har.

TEKST EIRIN BRUHOLT, LA HUMLA SUSE • FOTO VEGARD BJERGSRUUD

De bidrar til produksjon av mange matvarer, som frukt og bær, og de bestøver en stor andel av blomstene i naturen. Dette gjør humlene nødvendige for at både økosystemene og våre samfunn skal fungere. Det er da svært viktig, og også vårt ansvar, at vi greier å bevare disse 35 artene. Dessverre er det slik at noen av disse humlene sliter litt i Norge, og vi har per i dag fem arter registrert på den nasjonale rødlista (arter som har såpass nedgang i antall at de er på vei til utryddelse).

Visste du at en humle også er en bie? Ofte når vi tenker på bier så tenker vi på honning og honningbier, men honningbier er faktisk husdyr. Humlene er en del av det vi kaller for «villbier», de biene som lever fritt i naturen og ikke i en bikube passet på av mennesker. Honningbier er viktige pollinatorer, og hvem elsker vel ikke honning? Det er derimot viktig å huske på at det nemlig er de ville biene i Norge som trenger ekstra oppmerksomhet og tilretteleggelse.

Forurensning, sprøytemidler og klimaendringer er store trusler for våre sårbare humler, men den største trusselen er arealendringer. Arealendringer betyr blant annet urban utbygging, veilegging og det vi kaller «grønne ørkener». Det som er essensielt for humla er mat og bolig gjennom hele sesongen sin, ikke helt ulikt oss mennesker. Når vi bygger nye bygg eller utvider landbruket vårt, så fjerner vi verdifulle blomsterenger, blomstrende trær som selje, og potensielle bolplasser. Etersom vi mennesker er skyldig i truslene som står ovenfor humlene,

er det også vår plikt å hjelpe dem å overkomme disse truslene. For det finnes nemlig en del enkle tiltak vi mennesker kan gjøre, både store bedrifter og enkeltpersoner. En britisk studie fra 2019 har vist at når det gjelder insekter og trivsel i byer, så er det definitivt private hager som er den store favoritten. Om vi behandler uteområdene våre, det være en balkong, et åpent område i bakgården eller en takterrasse, som hager vil det være til ubeskrivelig hjelp for humlene og de andre villbiene. Ved å plante ut forskjellige vekster som blomstrer året rundt

Vår plikt å hjelpe biene

Om vi behandler uteområdene våre som hager vil det være til ubeskrivelig hjelp for humlene og de andre villbiene.

Oslo er stadig i utvikling, men det er viktig at vi ikke glemmer miljøet og naturen vår i denne utviklingen.

En humle er også en bie.
Humlene er en del av det vi kaller «villbier», de biene som lever fritt i naturen og ikke i en bikube.

(slik som krokus om våren, blåbær tidlig om sommeren, lavendel på sensommeren og lyng på høsten), så sikrer vi at humlene ikke vil sulte i hjel.

Når vi har sikret matfatet til humlene er det viktig at de også finner seg et sted å bo. Humlene er ikke spesielt flinke til å lage ting selv, i motsetning til blant annet veps som bygger sine egne bol. I likhet med oss mennesker så er humlene avhengige av å finne noe ferdig laget, som for eksempel et musebol, før de går på visning og bestemmer seg for om de vil slå seg til rette eller ikke. Etersom områder for bo-muligheter forsvinner med arealendringene, så er det viktig at vi også her hjelper insektene våre.

Ved å sette ut humlekasser, innredet som et musebol, så blir det lettere for humledronningen

å etablere bol uten å måtte lete for lenge. Insektshotell er også kjempeflott å ha ute, og disse hjelper de andre ville, solitære biene.

Oslo er stadig i utvikling, men det er viktig at vi ikke glemmer miljøet og naturen vår i denne utviklingen. Derfor har vi og La Humla Suse gått sammen for å sørge for at Løren botaniske er en viktig, grønn lunge for både mennesker, dyr og insekter. La Humla Suse er en frivillig organisasjon som siden 2013 har spredd informasjon om, og jobbet for, humlas velvære i Norge. Det jobbes mye med blant annet bønder, skoler, kommuner, politikere og gartnere, og nå er de også inne og rådgir i forbindelse med boligutvikling. Sammen skal vi skape et område som er fylt med planter som gir vakre blomster og deilig frukt og grønt, som vi kan takke humlene for.

INTERVJU

Byrom til å spise opp

For deg som ennå ikke har besøkt Losæter, høres det kanskje ut som en stille og bortgjemt plass langt fra byen. Faktum er at Losæter ligger midt i purra, bokstavelig talt. To steinkast bak Sørenga, i retning Ekebergåsen, drives det urbant landbruk på frivillig basis.

Andreas Capjon
Bybonde

Losæter startet som et kunstprosjekt i 2011, men har vokst videre som bugnende åkre, grønnsaksbed, urtekasser og bakehus. For å nevne noe. I dag dyrkes det 3 mål med grønnsaker og korn, og alle er velkomne til å være med.

Prosjektet har mange involverte, en av dem er Bybonden Andreas Capjon. Bybondeprosjektet er i regi av Norges Bondelag, og har som formål å gi styrket kunnskap og engasjement for matproduksjon i byen. Du trenger hverken jorde eller traktor for å dyrke mat – med en liten balkong er du på god vei, mener Andreas.

Bybonden vil inspirere byfolk til å dyrke mat. Bor det en liten bonde i oss alle, Andreas Capjon?

– Veldig mange får i hvert fall fine opplevelser av å stikke fingeren i jorda. Å dyrke jorda er noe som bringer oss sammen på tvers av de kategoriene vi vanligvis definerer oss inn i. Det er en aktivitet som mennesker i alle aldre, og fra alle samfunnslag, kan delta i sammen. Og så blir det mye god mat og hyggelige middager av det.

Hvorfor er nærhet til jorda og det grønne så viktig for både byen og oss som bor her?

– Mange flytter til byen på grunn av alt det fine som finnes her, men jeg tror ikke folk flytter til byen fordi de ønsker å komme bort fra naturen. Det vi ønsker å gjøre er å skape mer natur i byen gjennom å utnytte parker, hustak, hager og balkonger til dyrking av mat. Det er viktig for det sosiale i en by og det er viktig i et klimaperspektiv. I Oslo er det for eksempel mange millioner kvadratmeter med tak som ligger ubrukt. Løren botaniske er et eksempel på et prosjekt som ønsker å gjøre noe med dette.

Det har vært mye snakk om det grønne skiftet – hva tror du blir viktig for bylivet i fremtiden?

– Å utnytte det vi har av plass til å dyrke mat skaper en nærhet til det livskretsløpet vi er en del av. Jeg tror vi mennesker trenger å være i kontakt med det som spirer og gror, vite at vi har det i oss å få noe til å vokse. Det er også noe konkret vi alle kan ta del i, en forskjell vi alle kan gjøre for miljøet rundt oss. Et jordnært bidrag til klimadebatten og behovet for en grønnere by, kan man si.

Hva gjør du hvis du har lyst til å dyrke jorda men mangler både eget jorde og traktor?

– En balkong kan brukes til mye, det er derfor jeg kaller det for et balkongjorde. Det er mulig å dyrke masse mat der, selv om plassen er liten. Lag en liten hule med klatreplanter oppover veggene, for eksempel. Vil du at det skal se vakkert ut, finnes det mange spiselige blomster du kan dyrke – både pent og godt på en gang! Du kan også dyrke mikrogrønt inne hele året – fyll kjøkkenbenken med egne urter, det blir ikke mer kortreist enn det.

Vi lever stadig raskere liv og mat er noe mange får levert på døra i dag. Hvorfor skal vi ta oss tid til å dyrke vår egen mat?

– Fordi det er gøy. Og fordi vi kanskje trenger å kjenne litt på langsomheten, det tar jo syv måneder for en tomat å bli ferdig. Når du har ventet så lenge smaker den ekstra godt fordi du har fått et forhold til den. Når vi dyrker egen mat får vi mer respekt for den, og setter mer pris på den.

Jeg tror vi mennesker trenger å være i kontakt med det som spirer og gror, vite at vi har det i oss å få noe til å vokse.

Hva tror du barna våre kan lære av å stikke fingeren i jorda?

– Våre besteforeldre kastet ikke mat, i dag kaster vi 30 %. Det tror jeg blant annet handler om at vi har beveget oss bort fra jorda og dyrking av mat. Jeg tror det er viktig at vi gir barna våre en forståelse av hva som ligger bak den maten vi spiser, at den ikke lager seg selv. Gir vi barna muligheten til å jobbe med jord og planter vil også de lære oss noe viktig, ingen er flinkere enn barn til å ta seg tid til å undres over hvordan ting blir til.

Hvis man vil begynne med å grave litt etter tips, råd og inspirasjon – hvor starter man?

– Jeg har skrevet en bok som heter Balkongbønder, der finner du tips til hvordan du kan utnytte den plassen du har på en forhåpentligvis matnyttig måte. Og så ses vi kanskje på Løren botaniske?

Tett samarbeid mellom erfarne aktører

VEIDEKKE EIENDOM

«Hvis du kan tenke det, kan vi bygge det»

Veidekke Eiendom bygger på en måte som favner nye botrender – bærekraftig og langsiktig. Sammen med deg, er det vi som gjør denne jobben best. Vi er tett på lokale myndigheter og de vi bygger for. Det skaper god flyt og involvering. Gjennom kontinuerlig innovasjon i planlegging, prosesser og ferdigstilling, sprenger vi grensene for hvordan et nabolag blir til og ser ut. Vi bygger et sted å høre til. Vi bygger verdifulle nabolag sammen med mennesker med ideer.

Veidekke er et av Skandinavias ledende entreprenørselskap og eiendomsutviklere med en omsetning på om lag 36 milliarder kroner (2018) og 8.600 ansatte. Virksomheten omfatter bygge- og anleggsoppdrag, bolig- og næringsseiendomsutvikling, asfaltvirksomhet, pukk og grus samt veivedlikehold.

Veidekke Eiendom – på lag for nabolaget

Les mer på veidekkebolig.no

OBOS

OBOS BBL er en medlemsorganisasjon med over 460 000 medlemmer. Siden 1929 år har vi skaffet våre medlemmer bolig, samt forvaltet disse på en trygg måte. De fleste av våre medlemmer bor i Oslo og omegn, men vi er også godt etablert i flere av landets store byer – blant annet i Fredrikstad, Tønsberg, Hamar, Stavanger, Bergen, Ålesund og Trondheim.

Forkjøpsrett og gunstige medlemstilbud

For de fleste medlemmer er det forkjøpsretten og tilgangen til et stort boligmarked, samt våre nye boligprosjekter som oppleves som den største fordel. Vi bygger i dag i alle våre regioner. Men det skal alltid lønne seg å være medlem i OBOS – også for deg som har dekket ditt boligbehov.

Som medlem i OBOS kan du låne og spare penger til betingelser som er blant markedets beste. I tillegg gir medlemskortet deg tilgang til drøyt 60 gode rabattavtaler innenfor forsikring, bolig og interiør, kultur og fritid.

Norges største boligforvalter

I dag forvalter OBOS cirka 220 000 boliger over store deler av landet, mer enn hver tredje bolig i Oslo. OBOS har også et omfattende tilbud til boligselskaper og bedrifter innen bygging, vedlikehold og rehabilitering samt en betydelig spare- og finansvirksomhet. Vi eier blant annet OBOS Eiendom, som er et stort eiendomsselskap.

Samfunnsengasjement

OBOS støtter flere arenaer innenfor kultur, sport og humanitært arbeid, og er nøye på at sponsorstøtten kommer medlemmene til gode.

Vi har som mål å støtte positive miljøtiltak i medlemmenes boområder, samt bidra til positive oppvekstvilkår for barn og unge.

Les mer på obos.no

Et BREEAM-sertifisert boligprosjekt

Løren botaniske har ambisjon om å bli BREEAM-NOR sertifisert. Dette garanterer et klimavennlig hjem for deg og dine.

Bygninger står for en betydelig andel av verdens klimagass-utslipp og energiforbruk. Både Veidekke og OBOS har et stort ønske om å redusere dette, og innfører derfor miljøsertifisering BREEAM på alle nye boligprosjekter fra og med 2019.

Dette betyr at du vil bo i et nabolag som er bygget med klimavennlige materialer, reduserte avfallsmengder og der bærekraftige løsninger står i sentrum for hele verdikjeden.

Tiltak på Løren botaniske

Når vi sammen skal bygge Løren botaniske vil vi ta miljøhensyn under hele under hele byggeperioden, slik at denne skal være så bærekraftig som mulig.

Vi legger også til rette for at du enkelt skal kunne velge en grønn livsstil etter at du har flyttet inn.

Hva er BREEAM?

BREEAM er Europas fremste verktøy for miljøsertifisering av bygninger. Dette er en internasjonalt anerkjent metode for å måle bærekraftige egenskaper ved et bygg. Sertifiseringen tar for seg blant annet kategoriene ledelse, helse og miljø, transport og forurensning. Det er Grønn Byggallianse som forvalter sertifiseringen i Norge.

Mer informasjon finner du her:

obos.no/breeam
veidekke.no

Generell informasjon

På salgstidspunktet er ikke alle forhold avklart. Det tas derfor forbehold om at utførelse og materialvalg kan endres. Bilder og illustrasjoner er ment for å gi et visuelt inntrykk av prosjektet. De kan vise tilvalg som ikke er en del av standardleveransen.

Alle opplysninger er gitt med forbehold om endringer som er hensiktsmessige og nødvendige, herunder også endringer som følge av påbud fra offentlige myndigheter. Det forutsettes at dette ikke medfører vesentlige endringer av den angitte standarden.

Møbler og løsøre som er vist på illustrasjoner inngår ikke i standardleveransen. Det henvises til kontraktstegning og prosjektbeskrivelse som nærmere beskriver hva som leveres.

Det tas forbehold om mindre endringer i utførelsen av uteområdene i forhold til beskrivelser og illustrasjoner som er vist i salgsmaterialet. Ved overlevering vil ferdigstillelsesgrad og tilvekst av vegetasjon og beplantning i uteområdene ha kommet kortere enn det illustrasjoner viser.

Det tas forbehold om eventuelle trykkfeil.

Opplag 500, februar 2020

Prosjektseiere

Hanne Larsen

E-post: hanne.larsen@obos.no
Telefon: 913 76 360

Thomas Rasmussen

E-post: thomas.rasmussen@obos.no
Telefon: 486 03 366

Salg ved

OBOS Nye Hjem AS
Hammersborg torg 1, 0179 Oslo
Telefon: 22 86 55 00
Mail: prosjektsalg@obos.no
Organisasjonsnummer: 935 283 280

Utbygger

Peter Møllers vei 8-14 AS

Arkitekt

TAG Arkitekter AS

Samarbeidspartnere

La humla suse
Bybonden
Coloritt / M&W Interiørprosjekt

Foto

Tommy Andresen/Pudder Agency
Vegard Bjergsrud
Interiørfoto: Bloomingville

Illustrasjoner

Blår

Design

Blake and friends

Nettside

obos.no/lorenbotaniske

KTI
VI MÅLER KUNDETILFREDSHET
Prognosesenterets bransjemåling

obos.no/lorenbotaniske